

Juhend tervisekontrolli läbiviimiseks nakkushaiguste suhtes

Käesoleva juhise alusel teostab perearst või töötervishoiuarst **eelneva** ja olenevalt riski hindamise tulemusest töösuhte ajal **täiendava** tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi NETS) § 13 lõigetes sätestatud kutse- või tegevusaladel töötavatel isikutel.

Õigussätted

Tervisekontrolli eesmärk on ennetada nakkushaiguste levikut klientidele, tarbijatele või patsientidele nakkusohtlike töötajate poolt tööprotsesside kaudu. Tervisekontroll on suunatud kitsamalt nakkushaiguste leviku vältimisele kindlates töövaldkondades, mis võivad olla võimalikud nakkushaiguste puhangute ja epideemiate tekkekohad.

Kooskõlas NETS § 13 lg 4 teeb perearst või töötervishoiuarst nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli ja väljastab nakkushaiguste tervisekontrolli läbimise kohta tervisetõendi.

Kooskõlas NETSi § 13 lg 1 on tervisekontrolli läbimine nakkushaiguste suhtes nõutav järgmistelt töötajatelt:

- 1) toitu ja joogivett käitlevad töötajad ning oma tööülesannete tõttu toidu ja joogiveega või selle käitlemisvahenditega kokkupuutuvad töötajad, samuti toidu ja joogivee käitlemisruume puhastavad töötajad, välja arvatud töötajad, kes töötavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.04.2004, lk 1-54) I lisas nimetatud valdkonnas, ning töötajad, kes töötavad valdkonnas, mis ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste nr 852/2004 ja nr 853/2004 millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55 – 205) reguleerimisalas*;
- 2) loomapidajad ja isikud, kes oma tööülesannete tõttu puutuvad vahetult kokku põllumajandusloomade ja loomsete saadustega, välja arvatud loomapidajad, kes peavad põllumajandusloomi, et saada loomseid saadusi enda tarbeks;
- 3) õpetajad ja lasteasutuse töötajad ning teised töökohustuste tõttu laste ja noorukitega vahetult kokkupuutuvad töötajad;
- 4) abivajajale vahetult teenust osutavad hoolekandetöötajad;
- 5) tervishoiutöötajad ning teised patsiendiga vahetult kokkupuutuvad tervishoiuasutuse töötajad;
- 6) kliendiga vahetult kokkupuutuvad ilu- ja isikuteenuseid osutavad töötajad;
- 7) eelpool loetletud tegevusaladel praktikat sooritavad või täiendusõppes osalevad õpilased, üliõpilased ja töötajad.

NETS-is nimetatud valdkondades töötavate isikute tervisekontroll enne tööle asumist on kohustuslik.

Vastavalt NETS-le § 13 lg 7 on tööandjal õigus töötamise ajal saata vastavalt riskihindamise tulemustele töötaja täiendavale tervisekontrollile nakkushaiguste suhtes. Vajadus täiendavaks tervisekontrolliks võib näiteks tekkida olukorras, kus tööprotsesside käigus on toimunud nakkushaiguse levik, saastunud toodang või töökollektiivis ilmneb mõnel töötajatel nakkushaigus.

Kooskõlas NETSi § 13 lg 5 on tööandjal õigus nõuda tööle asujalt nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimist ning vastava tõendi esitamist, kui eelmise tõendi väljastamisest on möödunud rohkem kui kaks aastat või tervisekontrolli läbimine ning uue tõendi väljastamine on töö iseärasuste tõttu põhjendatud.

*Euroopa Liidu õigusaktide kohaselt ei laiene tervisetõendit puudutavad nõuded isikule, kes tegeleb esmatootmise ja sellega seotud toimingutega (näiteks esmatoode vedu, hoidmine ja käsitlemine tootmiskohas, tingimusel, et see ei muuda oluliselt nende laadi, elusloomade vedu, esmatoode tootmiskohast ettevõttesse tarnimise veotoimingud taimse päritoluga toodete, kalandustoodete ja ulukite korra, mille laadi ei ole oluliselt muudetud) ning isikule, kes tegeleb väikeses koguses esmatoodete turustamisega lõpptarbijatele või vahetult lõpptarbijat varustavale kohalikule jaekaubandusettevõttele või kogumiskeskuses ja parkimistöökohas želatiini või kollageeni tooraine töötlemisega.

Tervisekontroll nakkushaiguste suhtes

Tervisekontrolli läbiviimise aluseks on:

- a) tervisetõendi taotleja poolt täidetav tervisedeklaratsioon terviseseisundi kohta (käesoleva juhise lisa 1);
- b) tervisetõendi taotleja tervisekaardil kajastuvad andmed terviseseisundi kohta;
- c) arstliku läbivaatuse tulemused koos ettenähtud uuringute tulemustega (käesoleva juhise lisa 2);
- d) vajadusel eriarstide hinnang tervisetõendi taotleja terviseseisundi kohta.

Tervisekontrolli läbiviimisel täidab tervisetõendi taotleja tervisedeklaratsiooni, millel kajastuvaid andmeid kinnitab oma nime ning allkirjaga.

Perearst või töötervishoiuarst võrdleb tervisedeklaratsiooni andmeid taotleja tervisekaardi andmetega ning selgitab erinevuste esinemisel põhjused.

Perearst või töötervishoiuarst määrab taotlejale ettenähtud terviseuuringud (sh kopsude röntgenuuringu) ning arstliku läbivaatuse põhjal vajadusel täiendavad uuringud nakkushaiguste suhtes.

Perearst või töötervishoiuarst teeb tervisedeklaratsiooni, tervisekaardi andmete ning määratud uuringute tulemuste põhjal otsuse kontrollitava terviseseisundi kohta.

Tervisetõendi väljastamine

Tervisetõend tervisekontrolli läbimise kohta nakkushaiguste suhtes väljastatakse üksnes juhul kui tõendi taotleja tervisedeklaratsiooni andmed vastavad tervisekaardile ning on kooskõlas tervisekontrolli ning selle käigus teostatud terviseuuringute tulemustega. **Tervisetõend koostatakse ja vormistatakse ajutiselt ainult paberkandjal kuna ei ole võimalik alates 01.01.2017 e-tõendit nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta väljastada.**

Tervisetõendi vormile (käesoleva juhise lisa 3) kantakse väljastamisel järgmised andmed:

- a) tervisetõendi taotleja isikuandmed (ees- ja perekonnanimi, isikukood);
- b) tööle asumisele eelneva tervisekontrolli puhul jäätab perearst või töötervishoiuarst vastunäidustuste puudumisel tervisetõendisse need tegevusvaldkonnad, kus kontrollitav soovib ja terviseseisundi poolest võib töötada. Perearst või töötervishoiuarst märgib tervisetõendile tervisekontrolli läbiviimise kuupäeva ning kinnitab andmete õigsust oma ees- ja perekonnanime, allkirja ning pitsatiga;
- c) töösuhte ajal täiendava tervisekontrolli läbimisel nakkushaiguste suhtes jäätab perearst või töötervishoiuarst tõendile taotleja tegevusvaldkonnad, kus taotleja jätkab töötamist. Perearst või töötervishoiuarst märgib tervisetõendile tervisekontrolli läbiviimise kuupäeva ning kinnitab andmete õigsust oma ees- ja perekonnanime, allkirja ning pitsatiga.

Tervisetõendi väljastamata jätmine

Kehtiva tervisetõendi otsust võib muuta ainult patsiendi tervisekontrolli käigus, teavitades sellest patsienti ja selgitades tervisetõendi otsuse muutmise aluseks olevaid asjaolusid.

Juhul kui tervisekontrolli läbiviimise tulemusena on leidnud kinnitust, et kontrollitava isiku tervise seisund ei luba töötada soovitud tegevusvaldkondadel, siis:

a) tööle asumisele eelneva tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes puhul jätab perearst või töötervishoiuarst tervisetõendi väljastamata;

b) töösuhe ajal täiendava tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes puhul märgib perearst või töötervishoiuarst tõendile otsuse «töötamine vastunäidustatud», lisab tervisekontrolli läbiviimise kuupäeva ning kinnitab selle andmete õigsust oma ees- ja perekonnanime, allkirja ning pitsatiga.

Vastunäidustuste esinemisel ei väljastata tervisetõendit ega muudeta arsti otsust «töötamine vastunäidustatud» seni, kuni ravi tulemusena on vastunäidustused kõrvaldatud.

Tervisekontrolli andmete säilitamine

Kooskõlas NETSi § 13 lg 2 tööle asuja esitab tööandjale nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta kirjaliku tervisetõendi, mida tööandja säilitab töösuhe kestuse jooksul ning vähemalt aasta pärast töösuhe lõppemist.

Perearst või töötervishoiuarst fikseerib tervisekontrolli läbiviimise ning tervisetõendi väljaandmise/väljaandmata jätmise kuupäeva kontrollitava tervisekaardil. Tervisekontrolli käigus taotleja poolt täidetud „Tervisetõendi taotleja tervisedeklaratsioon nakkushaiguste põdemise kohta“, säilitatakse perearsti poolt vähemalt kaks aastat.

Tervisekontrolli läbiviimisega ning tervisetõendi väljastamisega kaasnevate kulude hüvitamine

Eelneva tervisekontrolliga seotud kulud kannab töökohast huvitatud isik.

Perearstil/töötervishoiuarstil on vastavalt Ravikindlustuse seaduse § 73 lg 1 õigus tervisetõendi väljastamise eest võtta mõistlikku tasu tema poolt kehtestatud hinnakirja alusel.

Vastavalt NETS § 42 lg 4 p 2 rahastab töösuhe ajal täiendava tervisekontrolliga seotud kulud tööandja.

**Tervisetõendi taotleja tervisedeklaratsioon nakkushaiguste põdemise kohta
(täidab taotleja)**

Küsimused	Ei	Jah	Märkused
Kas Teil esinesid või esinevad:			
- viirushepatiit			
- kopsutuberkuloos			
- nahanakkused			
- salmonelloos*			
- kõhutüüfus/paratüüfus*			
- šigelloos (düsenteeria)*			
- muud soolenakkused*			
- täpsustamata põhjusega seedetrakti häireid (kõhulahtisus, iiveldus, oksendamine, naha kollasus)*			
- difteeria ja difteeriakandlus			
- ülemiste hingamisteede mädapõletikud			
Kas olete viibinud väljaspool Eestit viimase kahe kuu jooksul?			Riik/riigid:
Kas Teile on varem tervisekontrolli põhjal määratud tööpiirangud?			
MRSA –kandlus ¹			

Positiivse vastuse korral täpsustada asjaolud lahtris „Märkused”.

* On esinenud viimase kuu aja jooksul

¹ MRSA-kandlus – multiresistentse *Staphylococcus aureus*’e kandlus, mis on kinnitatud laboratoorse uuringu põhjal.

Kinnitan andmete õigsust

Töötaja nimi ja allkiri

Kuupäev

Tervisekontrollile nakkushaiguste suhtes kuuluvate kutse- ja tegevusalade tervisekontrolli uuringute ning vastunäidustuste loetelu
(NETS, § 13)

Jrk. nr.	Kutse- või tegevusala nimetus	Vastunäidustused töötamiseks	Soovitavad uuringud	Nakkushaigused, mille suhtes tehakse uuring enne tööleasumist***
1	Toitu ja joogivett käitlevad töötajad ning oma tööülesannete tõttu toidu ja joogiveega või selle käitlemisvahenditega kokkupuutuvad töötajad, samuti toidu ja joogivee käitlemisruume puhastavad töötajad, välja arvatud töötajad, kes töötavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.04.2004, lk 1-54) I lisas nimetatud valdkonnas, ning töötajad, kes töötavad valdkonnas, mis ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste nr 852/2004 ja nr 853/2004 millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55 – 205) reguleerimisalas	<ol style="list-style-type: none"> 1. koolera (A00) 2. kõhutüüfus (A01.0; Z 22.0)* 3. paratüüfused (A01.1-A01.4; Z 22.0)* 4. salmonelloos (A02)* 5. šigelloos (A03)* 6. E. coli soolenakkus (A04.0; A04.1; A04.2; A04.3, A04.4) 7. kampülobakterenteriit (A04.5) 8. jersinioos (A04.6) 9. rotaviirusenteriit (A08.0) 10. Noroviiruse tekkene äge enteropaatia (A08.1) 11. giardiaas (lambliaas) (A07.1) 12. krüptosporidioos (A07.2) 13. A-viirushepatiit (B15) 14. amöbiaas (A06) 15. listerioos (A32) 16. helmintiaasid ehk nugiussahaigused (B65-B83) 17. muud toidu- ja joogiveevahenduslikud nakkused 	<ol style="list-style-type: none"> 1. bakterioloogiline külv roojast 2. bakterioloogiline külv roojast 3. bakterioloogiline külv roojast 4. bakterioloogiline külv / PCR (reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon) roojast; antikehade määramine (PHA) vereseerumis; 5. bakterioloogiline külv / PCR roojast 6. bakterioloogiline külv / PCR roojast; toksiini leidumine roojas; immunokromatograafiline kiirtest, PCR, ensüüm-immuunsorptsioonanalüüs (ELISA) 7. bakterioloogiline külv / PCR / ELISA / roojast; IgM: ensüüm-immuunsorptsioonmeetod (ELISA); 8. bakterioloogiline külv / PCR roojast, antikehade määramine (PHA) vereseerumis; 9. Rotaviiruse antigeen roojas: antigeeni määramine kiirtestiga / PCR / ensüüm-immuunsorptsioonmeetod (ELISA); 10. Noroviiruse antigeen roojas: PCR / ensüüm-immuunsorptsioonmeetod (ELISA); 11. Giardia lamblia antigeen: immuunkromatograafiline meetod; 12. mikroskoopia 13. HAV IgM: kemoluminestsents-immuunmeetod (CMIA); 14. mikroskoopia ja vajadusel seroloogia; 15. bakterioloogiline külv / PCR; 16. mikroskoopia 	salmonelloos šigelloos kampülobakterenteriit

Jrk. nr.	Kutse- või tegevusala nimetus	Vastunäidustused töötamiseks	Soovitavad uuringud	Nakkushaigused, mille suhtes tehakse uuring enne tööleasumist***
2	Loomapidajad ja isikud, kes oma tööülesannete tõttu puutuvad vahetult kokku põllumajandusloomade ja loomsete saadustega, välja arvatud loomapidajad, kes peavad põllumajandusloomi, et saada loomseid saadusi enda tarbeks	<ol style="list-style-type: none"> 1. salmonelloos (A02) 2. E. coli soolenakkus (A04.0; A04.1; A04.2; A04.3, A04.4) 3. kampülobakterenteriit (A04.5) 4. jersinioos (A04.6) 5. krüptosporidioos (A07.2) 6. listerioos (A32) 7. tuberkuloos (A15-A16) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. bakterioloogiline külv / PCR (reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon) roojast; antikehade määramine (PHA) vereseerumis; 2. bakterioloogiline külv / PCR roojast; toksiini leidumine roojas: immunokromatograafiline kiirtest, PCR, ensüüm-immuunsorptsioonanalüüs (ELISA) 3. bakterioloogiline külv / PCR / ELISA / roojast; IgM: ensüüm-immuunsorptsioonmeetod (ELISA); 4. bakterioloogiline külv / PCR roojast, antikehade määramine (PHA) vereseerumis; 5. mikroskoopia 6. bakterioloogiline külv / PCR; 7. kopsude röntgenuuring 	salmonelloos kampülobakterenteriit kopsude röntgenuuring
3	Õpetajad ja lasteasutuse töötajad ning teised töökohustuste tõttu laste ja noorukitega vahetult kokkupuutuvad töötajad	<ol style="list-style-type: none"> 1. hingamiselundite tuberkuloos (A15-A16) 2. difteeria (A36) 3. läkaköha (A37.0) 4. leetrid (B05) 5. punetised (B06) 6. mumps (B26) 7. muud hingamiselundite nakkushaigused 	<ol style="list-style-type: none"> 1. kopsude röntgenuuring; 2. bakterioloogiline külv; 3. B. pertussis DNA/ B. parapertussis DNA: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) B. pertussis IgA ja IgG: ensüüm-immuunsorptsioonmeetod (ELISA), bakterioloogiline külv; 4. PCR, IgM, IgG antikehade määramine 5. rubella virus IgM: kemoluminestsents-immuunmeetod (CMIA) 6. mumps virus IgM: ensüüm-immuunsorptsioonmeetod (ELISA) 	kopsude röntgenuuring

Jrk. nr.	Kutse- või tegevusala nimetus	Vastunäidustused töötamiseks	Soovitavad uuringud	Nakkushaigused, mille suhtes tehakse uuring enne tööleasumist***
4	Abivajajale vahetult teenust osutavad hoolekandetöötajad	<ol style="list-style-type: none"> 1. hingamiselundite tuberkuloos (A15-A16) 2. MRSA - kandlus** 3. äge B-viirushepatiit (B16) 4. äge C-viirushepatiit (B17.1) 5. difteeria (A36) 6. läkaköha (A37.0) 7. leetrid (B05) 8. punetised (B06) 9. mumps (B26) 10. käte nahamädanikud ja seenhaigused (B35) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. kopsude röntgenuurin 2. külv ja täiendavalt lateksaglutinatsiooni meetod ja PBP 2` test 3. HbsAg, HbeAg ja HBc Ab: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CLIA) 4. HCV Ab: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CLIA) ja HCV RNA, HCV RNA QN: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) 5. bakterioloogiline külv, toksigeensuse määramine 6. B. pertussis DNA/B parapertussis DNA: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) B.pertussis IgA ja IgG: ensüümimmuunsorptsioonmeetod (ELISA) 7. IgM, IgG antikehademääramine (ELISA) 8. rubella virus IgM: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CMIA) 9. mumps virus IgM: ensüümimmuunsorptsioonmeetod (ELISA) 	kopsude röntgenuurin

Jrk. nr.	Kutse- või tegevusala nimetus	Vastunäidustused töötamiseks	Soovitavad uuringud	Nakkushaigused, mille suhtes tehakse uuring enne tööleasumist***
5	Tervishoiutöötajad ning teised patsiendiga vahetult kokkupuutuvad tervishoiuasutuse töötajad	<ol style="list-style-type: none"> hingamiselundite tuberkuloos (A15-A16) MRSA - kandlus** äge B-viirushepatiit (B16) äge C-viirushepatiit (B17.1) difteeria (A36) läkaköha (A37.0) leetrid (B05) punetised (B06) mumps (B26) käte nahamädanikud ja seenhaigused (B35) muud ägedad hingamiselundkonna haigused muud verenakkused 	<ol style="list-style-type: none"> kopsude röntgenuurig bakterioloogiline külv ja täiendavalt lateksaglutinatsiooni meetod, PBP 2' test või PCR HbsAg, HbeAg ja HBc Ab: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CLIA) HCV Ab: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CLIA) ja HCV RNA, HCV RNA QN: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) bakterioloogiline külv, toksigeensuse määramine B pertussis DNA/B parapertussis DNA: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) B pertussis IgA ja IgG: ensüümimmuunsorptsioonmeetod (ELISA) IgM, IgG antikehade määramine (ELISA) rubella virus IgM: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CMIA) mumps virus IgM: ensüümimmuunsorptsioonmeetod (ELISA) 	kopsude röntgenuurig
6	Kliendiga vahetult kokkupuutuvad ilu- ja isikuteenuseid osutavad töötajad	<ol style="list-style-type: none"> hingamiselundite tuberkuloos (A15-A16) äge B-viirushepatiit (B16) äge C-viirushepatiit (B17.1) käte nahamädanikud ja seenhaigused (B35) muud verenakkused 	<ol style="list-style-type: none"> kopsude röntgenuurig HbsAg, HbeAg ja HBc Ab: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CLIA) HCV Ab: kemoluminestsentsimmuunmeetod (CLIA) ja HCV RNA, HCV RNA QN: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) 	kopsude röntgenuurig
7	Punktides 1-6 loetletud tegevusaladel praktikat sooritavad või täiendusõppes osalevad õpilased, üliõpilased ja töötajad	Tervisekontroll toimub vastavalt selle kutse - või tegevusala kontrollile		

* Isikud, kes on põdenud, para- ja kõhutüüfust, šigelloosi, salmonelloosi, võivad töötada juhul, kui pärast tervenemist vähemalt kahekordne bakterioloogiline uuring kinnitab bakteriakndluse puudumist.

** MRSA-kandlus - multiresistentse Staphylococcus aureus`e kandlus, mis on kinnitatud laboratoorse uuringu põhjal

*** Laboratoorselt uuritakse teiste nakkushaiguste tekitajate puhul juhul, kui tervisetõendi taotleja poolt täiendav tervisedeklaratsiooni terviseseisundi kohta andmete alusel on leidnud kinnitust nakkushaiguste põdemine, viibimine riskipiirkonnas, kokkupuude nakkushaigega, on esinenud kliinilised nähud jm.

Tervisetõend tervisekontrolli läbimise kohta nakkushaiguste suhtes

Tõendi taotleja:

ees- ja perekonnanimi

isikukood

Tervisekontrolli läbimise tulemus:

Tõendi taotleja tervises seisund võimaldab töötada järgmistes valdkondades (jätta alles vaid sobivad):

- a) toitu ja joogivett käitleva töötajana ning oma tööülesannete tõttu toidu ja joogiveega või nende käitlemisvahenditega kokkupuutuva töötajana, samuti toidu ja joogivee käitlemisruume puhastava töötajana;
- b) loomapidajana ja töötajana, kes oma tööülesannete tõttu puutub vahetult kokku põllumajandusloomade ja loomsete saadustega;
- c) õpetajana ja lasteasutuse töötajana ning muu töökohustuste tõttu laste ja noorukitega vahetult kokkupuutuvad töötajana;
- d) abivajajale vahetult teenust osutavad hoolekandetöötajana;
- e) tervishoiutöötajana ning muu patsiendiga vahetult kokkupuutuva tervishoiuasutuse töötajana;
- f) kliendiga vahetult kokkupuutuva ilu- ja isikuteenuseid osutava töötajana.

Töötamine on vastunäidustatud valdkondades: (märkida a, b, c, d, e või f)

.....
(kuupäev)

.....
(arsti ees- ja perekonnanimi)

.....
(arsti allkiri, pitsati jäljend)

